

ALPAIDIS

2020

TIJDSCHRIFT VAN DE HEEMKRING HOEGAARDS ERFGOED VZW

Erfgoed ♦ Geschiedenis ♦ Volkskunde ♦ Biercultuur

Anno LVI nr. 218 1/2020

Driemaandelijks: maart, april, mei 2020

Afgiftekantoor 9550 Herzele ♦ Erkenningsnummer P 802006

♦ Ver. Uitg. M. DODION, Lelielaan, 34, 3191 Hever

Intekenen kan tot 30 juli 2020 aan de voordeelprijs van 25 euro/exemplaar
(+ desgevallend 9 euro/binnenland of 15 euro/buitenland voor verzending)
Een lijst van de intekenaars wordt opgenomen in het boek

Te storten op rekening nr.

BE23 3630 8110 6891 BIC begunstigde: BBRUBEBB
van Heemkring Hoegaards Erfgoed vzw
of

BE43 0001 0933 8501 BIC begunstigde: BPOTBEB1
van Zusters van de Vereniging met het H. Hart

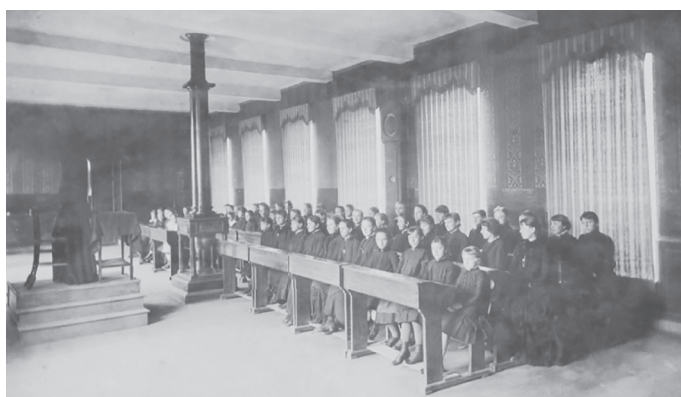
Boekvoorstelling

200 JAAR

ZORG VOOR MENS EN MILIEU

200 JAAR ZUSTERS VAN DE VERENIGING MET HET H. HART
IN MARIADAL (1820-2020)

Maurice Dodion en Wasily Pedjko

In de studiezaal rond de zuster en de kachel (1875)

Mariadal met zusters en pensionairs (Litho, ca. 1850)

Wie intekent kan op 6 september het boek afhalen.
Niet afgehaalde exemplaren blijven ter beschikking bij de Zusters van Mariadal,
Klein Overlaar 3, 3320 Hoegaarden (tel. 016 76 61 13)

De Zusters van de Vereniging met het Heilig Hart,
De Heemkring Hoegaards Erfgoed vzw,

nodigen iedereen uit op de voorstelling van het boek
met een PowerPoint-presentatie
op zondag 6 september 2020 te Hoegaarden om 15u
in klooster Mariadal

Klein Overlaar 3, 3320 Hoegaarden (tel. 016 76 61 13)

V.U. Maurice Dodion, Lelielaan 34 3191 Boortmeerbeek / Niet op openbare weg gooien

Uitgave van de Heemkring Hoegaards Erfgoed vzw
en de Zusters van de Vereniging met het H. Hart
332 p. - 350 foto's - A4 formaat - 30 euro/ex.

Met dank aan onze steunende leden:

Ausloos Christiane
Branson-Collin
Certo BV, Boutersem
Creten Arnold
Janssens (OPS Moja) Monica

Chris Michel
TIBO Consult BVA immo Tibo
Taverniers Jean-Pierre
Notaris Van Nerum Marc en kinderen
Vanderbruggen Bart

Editoriaal

De Heemkring Hoegaards Erfgoed vzw heeft dit werkjaar heel wat nieuw en nieuws op haar programma:

- We presenteren vanaf dit eerste nummer van onze 56ste jaargang Alpaidis met de mooie lay-out van ons nieuwe bestuurslid Ann Raymaekers.

- Op de open monumentendag, zondag 13 september 2020 zullen 't Schip (Georges Stienlet) en de Paradijshoeve (Chris Michel) weer te bezoeken zijn; in 't Schip met een gelegenheidstentoonstelling en een rondleiding voor wie de officiële opening van vorig jaar heeft gemist en in de paradijshoeve zal Chris Michel - ook nieuw bestuurslid - de vorderingen aan de restauratie tonen en ons vergasten over het optreden van De Totale Waanzin met een repertoire oude Hoegaardse liedjes.

- Samen met de Zusters van de Vereniging met het H. Hart wordt het gedenkboek '200 jaar zorg voor mens en milieu – 200 jaar Zusters van de Vereniging met het H. Hart in Mariadal (1820-2020)' uitgegeven; vanaf nu kan er ingetekend worden op deze uitgave.

- In juli is er in de Grand Cru zaal in het Gemeentehuis de tentoonstelling over Mariadal met twee prachtige grondplannen uit 1910 en 1943 en de foto's van de promoties van de normaalschool vanaf 1920 tot 1976. Duizend gediplomeerde onderwijzeressen waarvan heel wat jonge dames uit Hoegaarden.

De genealogische avond op 29 november 2019 van het Davidsfonds was goed. Het publiek was wel niet zo groot (ca. 25 personen) maar wel sterk geïnteresseerd. Walter Van Hoorick van Familiekunde Leuven gaf een zeer goede voordracht met voorbeelden uit Hoegaarden en Meldert die hij in zijn presentatie verwerkte, o.m. een website reconstructies van families in Meldert in de 18e eeuw.

Wie de PowerPoint van Walter graag ontvangt, stuurt een e-mail: w.van.hoorick@telenet.be.

De Duitse soldaten gesneuveld in mei 1940 in/rond Hoegaarden

(aanvulling Alpaidis 217, 4/2019):

1. Rossgoderer Paul (München 26.06.1912), Schütze
2. Zauher Wilhelm (Kolberwaar 12.10.1917), Gefreiter (= soldaat 1ste klas)
3. Baumann Peter (Rattenkirchen 31.08.1917), Schütze
4. Strobl Johann (München 16.02.1916), Gefreiter
5. Heidacher Franz (München 21.04.1920), Oberschütze
6. Wenzel Egid (Heinrichstal 05.11.1914), Gefreiter
7. Frank Friedrich (Obershallerhausen 01.05.1913), Oberschütze
8. Regen Alois (Stalleck 31.05.1915), Ober-gefreiter
9. Antretter Andreas (Bad Aibling 24.12.1914), Obergefreiter
10. Gnadt Matthias (Uebersee 14.09.1912), Unteroffizier
11. Boepple Hans (München 14.01.1916), Leutnant

Behoorden allen tot Heeresgruppe -6.Arme, 7.Inf. Div. – 61.Inf. Regt.

en ze zijn allen herbegraven op de Duitse militaire begraafplaats in Lommel.

Kasseiwegen zijn erfgoed

(Alpaidis nr 217, 4/2019)

Wie nog stukken kasseiweg weet liggen helpt ons door een seintje te geven of door een mailtje, zo mogelijk met foto en plaatsaanduiding te sturen naar dodionm@hotmail.com

Guy Caubergs een rasechte Hoegaardier én wielertoerist, fan van de kasseiklassiekers, stuurde ons al een aantal foto's waarvoor we hem danken en uitkijken naar meer.

1. Stoopkensstraat naast hoeve Vanhaegendoren
2. Stoopkensstraat aan de 'Recul' (2010)
3. Ruelle Delcourt (Lathuy - *nederlands Laatwijk*)

vader August Ausloos

Ontginning van bruine kasseisteen (Kwartsiet van Rommersom)

Rond 1900 werd er te Groot-Overlaar een steengroeve¹ uitgebaat door de drie broers **Ausloos**.² De familie kreeg de bijnaam Kastrol. Mon Kastrol (Raymond Ausloos was de overbuur van Meester Guilly (Hoeg. 1916-2016) in zijn prille kinderjaren. In zijn hoeve waren oude paardenstallen, allemaal met de vloer in kassei. Daar stonden wagens waarmee zware vrachten kasseistenen en grote boordstenen werden vervoerd. Want de Kastrols ontgonnen niet alleen de steengroeve, ze waren ook aannemers van straten en wegen. Die wagens hadden wielen met ijzeren banden van 14 centimeter breed. Er stond een machtig windas waarmee de stenen uit de groeven werden getrokken. Elke zaterdag, na de dagtaak, was het daar 'Kuilkermis'.³ Eén van de jonge arbeiders werd uitgestuurd om een volle emmer jenever te halen.

¹ Reugelstraat inrijden, in het veld langs E40

² Raymond (1872), Achille (1875) en Alphonse Ausloos (1880)

³ feest in de steengroeve ('de kuil')

August Ausloos hoofding van factuur levering van kasseistenen aan ondernemer Willems

Over bier gesproken en geschreven

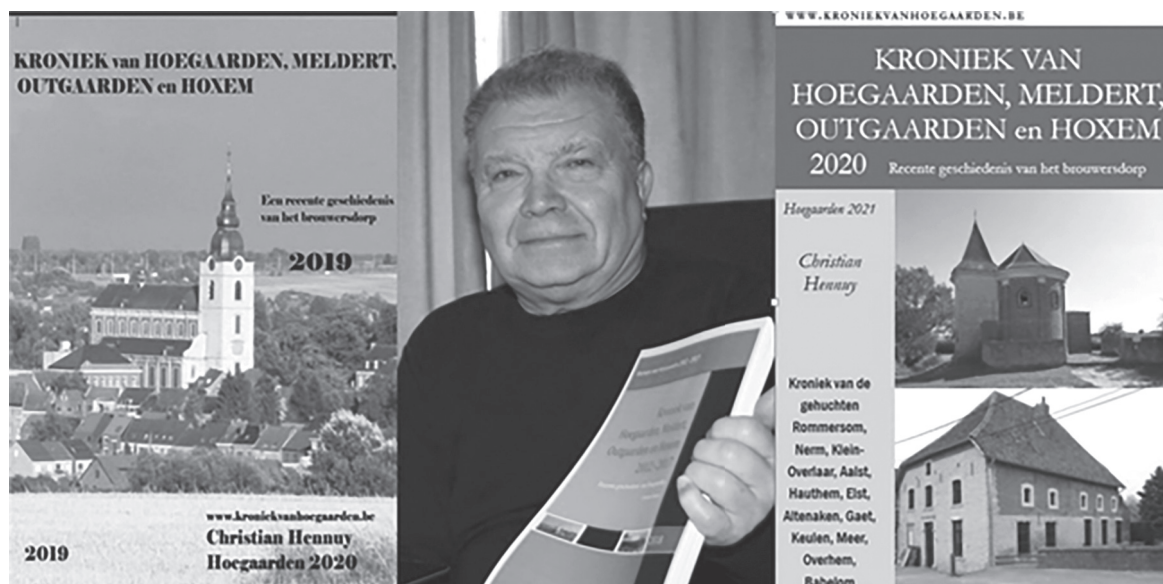
'Cyriel is alvast een gezonde boreling, die bestand is tegen de 19de-eeuwse behandeling van zuigelingen. In het hoofdstuk 'Anthropologie' van Philippe Vander Maelen, *Dictionnaire géographique de la Flandre Orientale*, Brussel, uit 1834 p. 181, wordt uitgelegd hoe men in Oost-Vlaanderen een pasgeboren kind wast: in lauw water waarin een hoeveelheid witte wijn is toegevoegd, of in ... bier; 'de la bière bouillie avec du beurre; la dernière méthode est surtout celle des campagnes'. (**Bier, gekookt in boter; deze laatste methode wordt vooral gebruikt op het platteland**)

(Joris Van Parys, *Het leven, niets dan het leven*, Cyriel Buysse & zijn tijd, Houtekiet/Atlas, 2007, p.17)

KRONIEK VAN HOEGAARDEN

De Kroniek van Hoegaarden 2019 staat begin februari online, al de achtste aanvulling van de Kroniek van Hoegaarden, Meldert, Outgaarden en Hoxem, van auteur Christian Hennuy. Het is een verzameling van al wat er over Hoegaarden in die periode gepubliceerd is, aangevuld met enkele historische artikels van de prehistorie tot de gouden 18de eeuw van de Hoegaardse bierbrouwers. Na de publicatie in druk van de “Kroniek ... 1978 - 2007” en de “Kroniek ... 1900 - 1977 / 2008 - 2011”, zijn jaarlijks online aanvullingen verschenen. Ze zijn gratis te raadplegen. Van de als boek verschenen kronieken zijn nog wel enkele zeldzame exemplaren te koop in het Toeristische Infopunt van Hoegaarden, bij Hoegaards Erfgoed en op de Erfgoedsite in Tienen. De zes verschenen aanvullingen van 2012 tot 2017 werden laten gebundeld in boekvorm, maar in zeer beperkt oplage. **Info: kroniekvanhoegaarden.be**

De Kroniek van Hoegaarden, Outgaarden, Meldert en Hoxem, kan gratis bekeken worden op www.kroniekvanhoegaarden.be. Wie het in de favorieten staan heeft moet een refresh doen ‘ctrl F5’.

Inleiding bij de Kroniek 2019

Het jaar 2019 dat juist volgt op een verkiezingsjaar, zou normaliter een heel kalm jaar moeten worden, maar niets was minder waar. Dit jaar werd gekarakteriseerd door heel wat ‘nimby’ reacties. Zo werd een nieuwe woonwijk afgewezen, werd de bouw van sociale woningen gestopt, waren er opmerkingen over de nieuwbouw aan de Okay-site en werden acties gevoerd tegen windmolens. Men is wel voor vernieuwing, voor sociale woningen, voor windenergie, maar ... niet in de buurt. De acties tegen een nieuwe woonwijk brachten zelfs het CD&V-college in verlegenheid, door de muiterij van enkele van hun raadsleden.

Het jaar 2019 was ook de voorlegging van een meerjarenplanning, met toch enkele merkwaardige besluiten, zoals de eventuele verkoop van het kapittelhuis dat behoort tot het DNA van de gemeente, de pastorie en de kerk van Outgaarden, en andere ... Ook de sluiting van het containerpark stond op de agenda.

Het jaar 2019 was er ook precies één waarin men wil breken met de zaken die voormalig burgemeester Frans Huon nauw aan het hart lagen: de orde van Sint-Gorgonius, de verzustering met Altmünster en het kapittelhuis, het containerpark ...

In de Kroniek 2019 volgden we de lijn van de andere kronieken: er staat niet alleen in wat er in Hoegaarden gebeurde dit jaar, maar ook al wat over Hoegaarden of Hoegaardiërs werd gepubliceerd. Vandaar dat de geschiedenis veel verder gaat dan het jaar 2019. Het is een echt jaarboek van meer dan 100 bladzijden geworden.

Bijnamen 2⁴

Maurice Dodion en Wasily Pedjko

⁴ Het eerste deel over bijnamen staat in het vorige nummer 217 van Alpaidis (4/2019)

*De heemkundige kring nodigt iedereen uit om aanvullingen
en correcties over bijnamen over te maken
aan Wasily Pedjko (pedjko@hotmail.com)
of aan Maurice Dodion (dodionm@hotmail.com)*

Vivat onze pa (1953), Leve onze gedecoreerden - Vive nos décorés

Bovenste rij 3de van links: ingenieur Thomas van de brouwerij
onderste rij van links naar rechts: Frans Swellen, Jules Vandewauwer, Vital Boignen en Henri
Schoofs 'Rik Teluur'

Het waren de feestelijkheden ter gelegenheid van 200 jaar brouwen Lories (1753-1953)
wat foutief was

Het misverstand was het jaartal op deze witte steen

Van 1796 tot 1802 was Hoegaarden de hoofdplaats van het gelijknamige kanton, creatie van de Franse overheerser. De eerste en enige Hoegaardse vrederechter werd en was **Trudo Hubert Putzeys** (ZL 26.02.1767-1820), die de allereerste burgemeester werd van Hoegaarden tijdens dat Franse regime in 1795 en dan vrederechter in 1796. Hij was in 1792 getrouwd met Anne Catherine Paenhuys (Hoeg. 25.02.1741-20.03.1823), dochter van Jean Paenhuys en Anne-Marie Levriez en na haar overlijden met Anne Catherine Debroeck. Er waren geen kinderen.

Door zijn functie van vrederechter kregen alle Putzeysen van Hoegaarden voortaan de bijnaam 'JUUS' (verbastering van 'juge' (= rechter). Zo werd deze bijnaam ook een begrip tot een heel stuk in de 20ste eeuw voor de winkel in bandwerk, garen en stoffen uitgebaat door de familie Putzeys-Christiaens-Rosier. Wanneer de inwoners van Zétrud-Lumay merceriewaren nodig hadden gingen zij naar 'àl Juus' te Hoegaarden. Nu is dat de 'Don Camillo'

De vader van **Trudo-Balthasar Putzeys** (Luik 18.10.1735 - Hoeg. 10.03.1816) was geneesheer en getrouwd te Zétrud-Lumay met Marie Catherine Dediect (1744-03.08.1811), dochter van Jean Henri Dediect en Ermelindis Lebegge. Zij kwamen in Hoegaarden wonen.

Het huis Putzeys-Christiaens-Rosier

Caféruzie in de herberg bij **Jan Baptist Vanham, gezegd 'Ramenets'**, te Rommersom.

Daar raakten op 17 mei Michel Claes, particulier wonend te Outgaerden en François Minsart, slachter wonend te Zétrud-Lumay, slaags. Claes sloeg Minsart met zijn stok tot bloedens toe. Er waren een hele resem getuigen: Constant Loriers, Carolus Loriers, Matheus Vanherbergen zoon, Ferdinand Fouyn, Joseph Meunier alle vier landbouwers, Joannes Petrus Biscomp te en Joseph Delisle, dagloners en alle zes wonend te Zétrud-Lumay;

eveneens getuige was Maria Maes, de vrouw van Jacobus Gilis, wonend bij haar stiefvader Jan Baptist Vanham. De heelmeeester of chirurgijn Hermans heeft de wonde van Minsart *gevisiteerd*.

'Menier c'est- moi' of notaris en landmeter Jean Baptist Van Autgaerden (Hoeg. 1747-1804). Hij was de man die in de periode van de Franse revolutie de oude machthebbers, de clan Sweerts, van de troon stootte in Hoe gaerden om zelf de macht in handen te nemen. Hij zei altijd: 'C'est moi qui gouverne' (= Ik heb het hier voor het zeggen). Zijn nakomelingen werden aangeduid als '*die van Menières*'

Jean Baptist Van Autgaerden

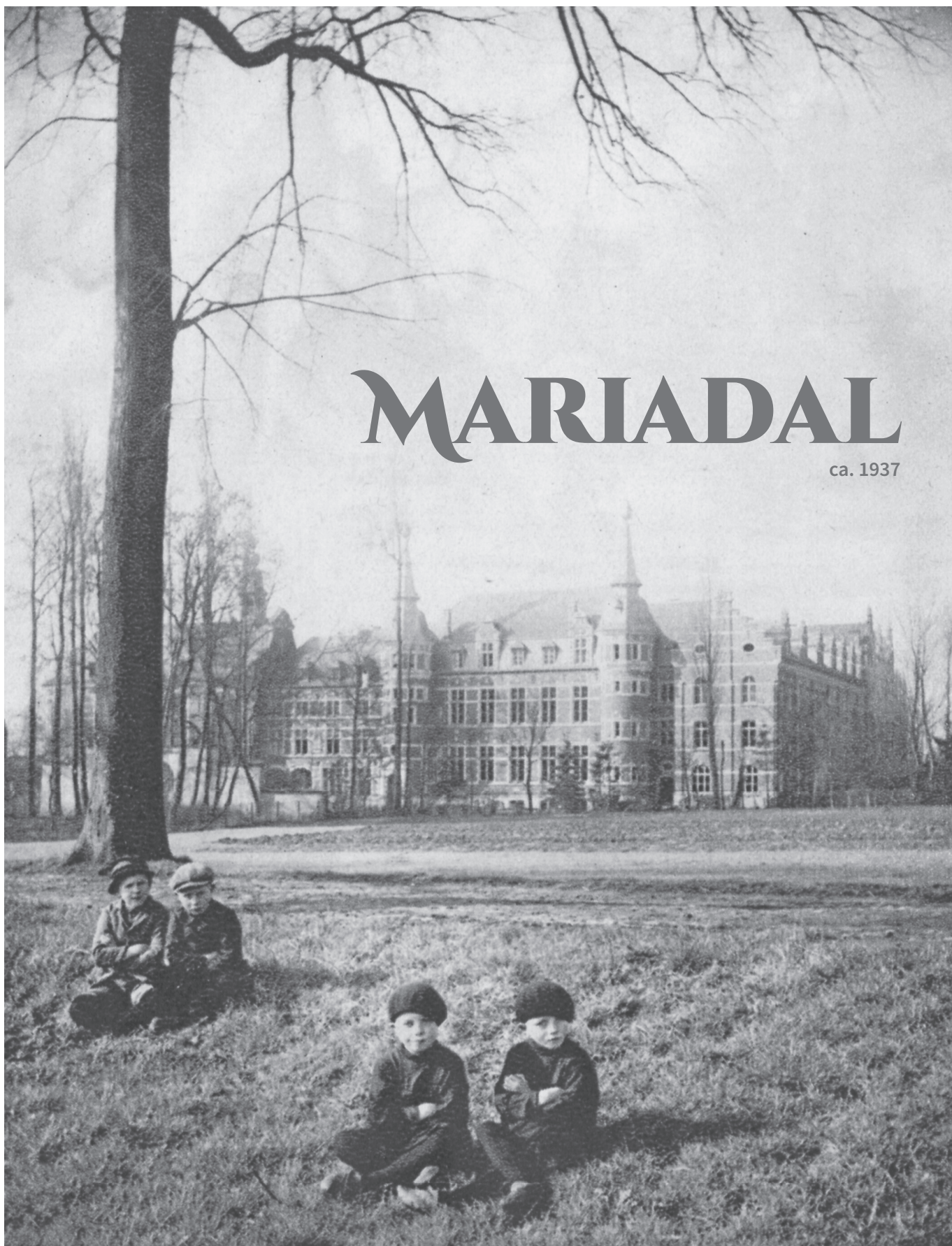
Hoeve Lebegge op de Vroente, voorheen Van Autgaerden en nu '*Hof ter Meersche*'; huidige zicht straat en zicht woonhuis links op de binnenkoer.

De letter C in ons bijnamenalfabet (aanvullingen en verbeteringen signaleren a.u.b.)

Caillou	Schoensetters	Kalverstr/Dumontstr
Calukke	Vandermolen	Stoopkensstraat
Camille Koeter	Delimon Camille	Outgaarden
Camille van de Plezanten Hof	Delmotte (was herberg en kolenhandel)	Gasthuisstraat
Camille Vaogels	Steenwinckels	Walenstraat
Cécile van de smet (= smid)	Cécile Struyf	Stationsstraat
Ceis Van Paiterus	Een uitspraak van wijlen onze liberale burgemeester André HETTICH : = CVP christelijke volkspartij	
Ceisar Jeus	Putzeys (voorvader was rechter, juge)	Stationsstraat
Ceiss Blek	Guilluy	Stoopkensstraat
Celestine van krienes		Walestraat
Cesaar de vaarever	Steenwegen Cesar (verver)	Putzeysstraat
Charel Maaier	Charles Rome (dirigent harmonie)	Stationsstraat
Charles van Pie Sol	Charles Fillé	Hauthem
Chas	Van Hellemont	Outgaarden, Paenhuisbeekstr
Chil Kastrol	Ausloos (Chil komt van Achille)	Tiensestraat
Choucke	Julia Swellen	Aalst/Nerm
Cie Barette	Kestermans	H.Dotremontstraat
Cie Lut	Lochy	Nerm/Aalst
Cinema Mang	Steenwegen	
Clai Poem(P)	Clement Stockmans, vader van Mariette	Stationsstraat
Clara van de cerekel	Clara Lefevre	
Clei Mattit	Clement Peeters	Walenstraat
Clei Tuës	Clement Collart	Altenaken
Clémence Jutte		Walestraat
Clémence Spin		
Cley van Tuur poem	Stockmans Clement	
Coeng	Moreau (vader van Georgina)	Klein Overlaar
Coletteke	Holloigne	
Constant van de plek	Delimon – Struyven	Gemeenteplein
Constant Pie	Gilis	Tiensestraat

(wordt vervolgd)

Nieuwe publicatie op komst

200 JAAR
ZORG VOOR MENS EN MILIEU
200 JAAR ZUSTERS VAN DE VERENIGING MET HET H. HART
IN MARIADAL (1820-2020) – *Maurice Dodion en Wasily Pedjko*
Uitgave van de Heemkring Hoegaards Erfgoed vzw. 2020, 320 p.

Mariadal met zusters, pensionairs, vijver en gebouwen ca. 1850

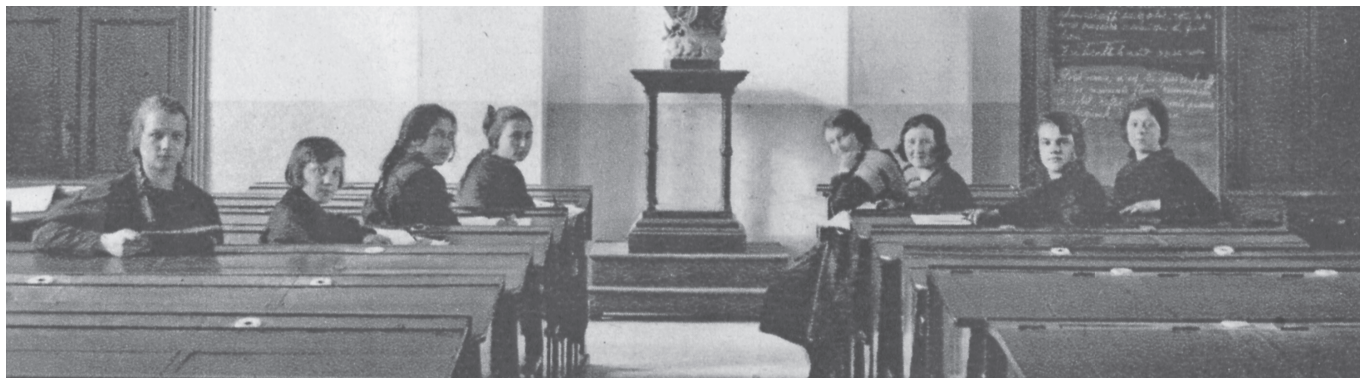
De kledij van de zusters bleef dezelfde tot ca. 1950 en het uitzicht van over de vijver ook.
Het uniform van de internen volgde de tijd en ... waar bleef het bootje?

Vijverpret in uniform

even lang minder breed en stijf
dan ca.1850

ca. 1900

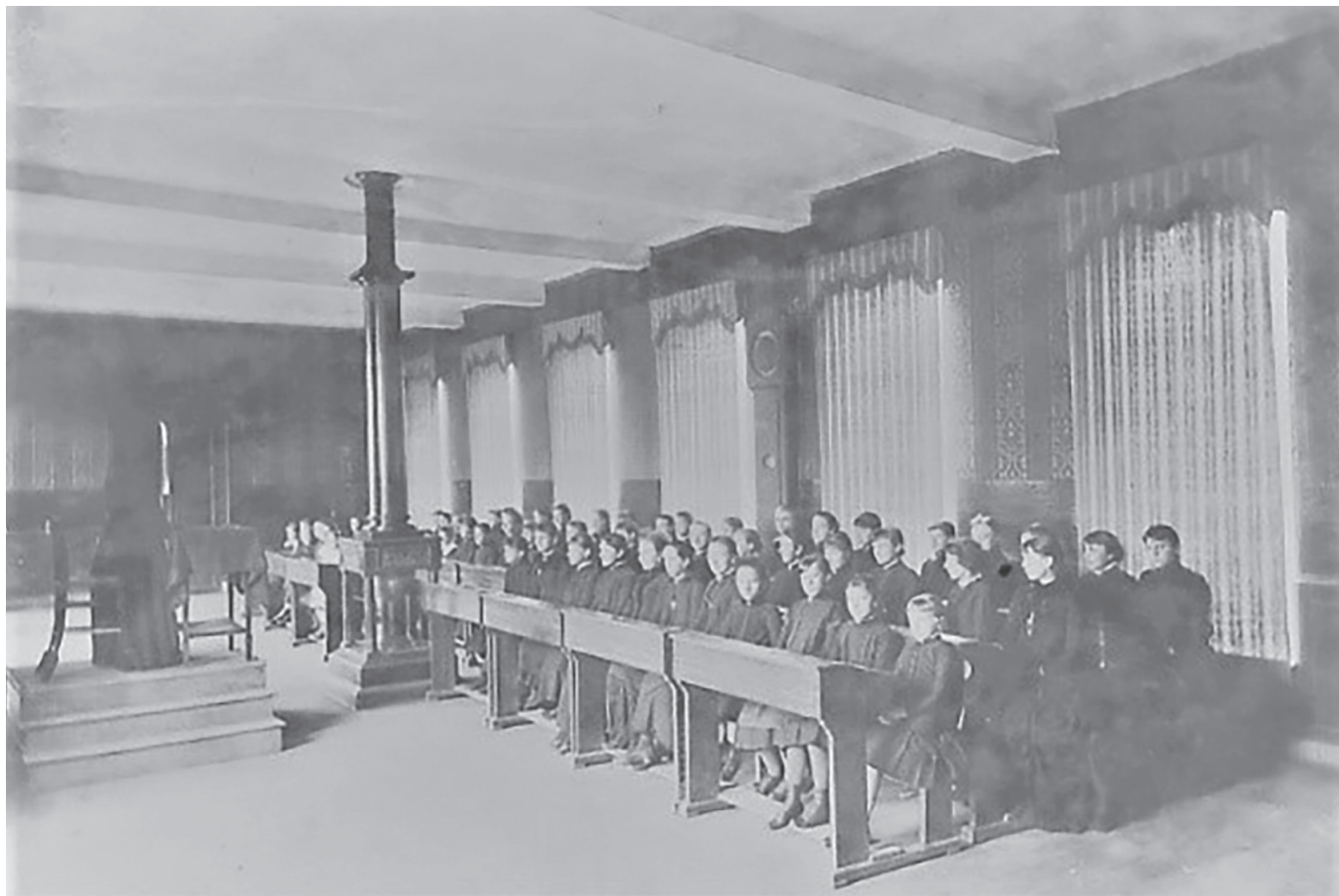

In de *'Statuten van de gemeenschap der schoolmeesteressen, opgericht in de gemeente Hoegaarden ...'* anno 1823 lezen we dat zij in Mariadal, de officiële benaming is 'Val Virginal', een kostschool of pensionaat houden aan een zeer gematigde prijs, dat zij een klas voor externen (*buitenklas*) openhouden aan een even gematigde prijs en op de meest geschikte uren om het schoolbezoek mogelijk te maken voor de jonge meisjes en dat ze ook een armenschool hebben waar meisjes elke dag gratis schoollopen in de wintermaanden, een school die ook de zondag openstaat voor onderrichting aan arme vrouwen en dito weduwen en waar ook aan arme jongens en meisjes wordt onderwezen, allemaal activiteiten die eindigen met het uitdelen van brood of een muntstuk.

In 1835 wordt die gemeenschap erkend als congregatie en komt de Mechelse aartsbisschop kardinaal Sterckx naar Hoegaarden om in de Sint-Rochuskapel getuige te zijn van de aflegging van geloften door 17 *'Zusters van de Vereniging met het H. Hart'*, toen ééntalig *'Sœurs de l'Union au Sacré-Cœur'* genoemd. De nieuwe congregatie is een feit en zal tot vandaag trouw blijven aan de doelstelling van haar stichter E.H. François-Joseph Delfosse (Gouy-lez-Piéton 1769-Hoegaarden 1848): *door het geven van onderwijs een christelijke opvoeding verschaffen aan de vrouwelijke jeugd-armen en rijken- en zelf een evangelisch leven leiden.*

Het park is prachtig maar deze waterpomp was er nog in 2010.

In de studiezaal rond de zuster surveillante en de kachel (1875)

Pensionaat, initiatiecentrum tot het societyleven voor rijke juffrouwen uit binnen- en buitenland in **Sainte Anne**, lagere normaalschool, instituut dat de tijd op de voet volgt met aangepaste onderwijsvormen: beroepsschool, handelsafdeling, oude en moderne humaniora, buitengewoon onderwijs ... ze komen allemaal aan bod.

Er was ook onderwijs en gemeenschapsinzet van en door de zusters buiten, maar niet los van het leven in **Mariadal**. De zusters leven en leefden mee in de gemeente en de parochie Hougarden, ze hadden bijhuizen in Tienen, Jodoigne, Halle, Nivelles, Enghien, Ittre, Franquennes, Perwez, Antwerpen ... en een missie in Congo.

De algemene oversten, de geestelijke directeurs en alle zusters krijgen een plaats in deze publicatie niet alleen voor hun opvoedingswerk, maar ook voor de '**Marollenkapel**' op het gehucht Hauthem, de kunsthistorische belangrijke Sint-Rochus kapel met zijn orgel en de waardevolle site met zijn vijver en park, die een schoolvoorbeeld zijn van de zorg die de zusters hebben besteed aan cultuur- en milieubehoud.

*Gebouw van de normaalschool
ca.1925*

De ziekenzaal ... je zou voor minder je niet goed voelen (ca. 1920)

Toen er nog echte winters waren stond de vijver zeker in het middelpunt: ijspret in 1935

Overeenkomst tussen Zétrud-Lumay en Outgaarden over het grondgebied van hun respectievelijke parochie.

Sittert-Lummen en Autgaerde 1716

Maurice Dodion en Wasily Pedjko

Bij de oprichting van de nieuwe bisdommen in de 16de eeuw werden Zétrud en Lumay toegevoegd aan het bisdom Namen en Outgaarden aan het aartsbisdom Mechelen.

De grenslijn tussen de twee parochies was niet erg nauwkeurig vastgelegd en de parochiekerken lagen en liggen zo kort bij elkaar dat de gelovigen naar willekeur nu eens in Outgaarden, dan weer in Zétrud de kerkelijke diensten bijwoonden⁵.

Omdat begrafenis- en andere rechten moesten betaald worden door de parochianen aan hun pastoor moest nauwkeurig de jurisdictie van elk van de twee pastoors afgebakend worden. Het was in de eerste jaren van de 18de eeuw al zo ver dat op een uithoek tussen Zétrud en Outgaarden aan de weg naar de Paenhuysbeek een troepje van vijf of zes huizen stond waarvan niemand met zekerheid kon zeggen tot welke van de twee parochies ze behoorden. Daarbij stonden er in 1716 twee woonsten op een grond van de erfgenamen van Jan Rega/Jan de Rega gelegen tussen Outgaarden en Zétrud. Het perceel waarop ze stonden behoorde tot het rechtsgebied van de heren van Zétrud en Lumay, maar daaruit volgde nog niet noodzakelijk dat de nieuwe woningen niet bij de parochie Outgaarden hoorden.

Zowel de pastoor van Outgaarden als die van Zétrud vonden dat de huizen tot hun parochie behoorden en zij brachten elk bij hun bisschop

argumenten aan die zeer aanneembaar waren en vooral geschikt om de betwisting eeuwig te laten voortduren. Dat was uiteraard niet stichtend voor de parochianen en de bisschoppen van Namen en Mechelen benoemden elk een afgevaardigde om ter plaatse de toestand na te gaan en een oplossing te negotiëren. Philips de Muntere, pastoor van Grimde en landdeken van het district Tienen was de afgevaardigde voor de aartsbisschop van Mechelen en Frans Wilmart, secretaris van het bisdom Namen werd aangesteld als onderhandelaar voor zijn bisschop.

Zij vergaderden op 18 november 1716 in de pastorie van Outgaarden met Jan de Leeuw, de pastoor van Outgaarden en F. Lamormainij, pastoor van Zétrud-Lumay samen met twee getuigen: Petrus Gilis/Petrus Egidii, pastoor van Saint-Jean-Geest en Godgaf Tritsmans. Er werd weg en weer gepraat en men vond een oplossing.

Iedere pastoor behield de woonsten waarop hij tot dan toe het betwiste bezit had. Voor eeuwig en drie dagen hoorden de woningen van Willem-Jakob la Hamaïde, Gilbert Janssens en de weduwe van Lode-wijk Floris onder de kerk van Outgaarden. Het huis van Godevaart de Latin en dat van de erfgenamen van Andries del Motte bij het wegeltje naar de Paenhuysbeek behoren tot de kerk van Lumay.

De twee huizen gebouwd op de grond van de erfgenamen van wijlen

Jan Rega werden verdeeld: Outgaarden kreeg dat van Arnold vander Haeghen en Lumay dat van Marcus Sacré.

Alle huizen op het grondgebied van de Heren van Zétrud en Lumay zullen voortaan toekomen aan de parochie van Zétrud.

Alle gronden waarop die huizen gebouwd waren moeten tienden betalen aan de pastoor van de parochie die de geestelijke rechtsmacht bezit over de huizen.

Personen die in woonsten verblijven die half of deels op de grens van de twee parochies stonden moeten begrafenis- en andere pastorele rechten betalen aan de pastoor van de parochie onder wie zij hun domicilie hebben, waarbij het niet uitmaakt of ze familie (huisgenoten) of vreemden zijn.

Op 29 november 1716 bevestigde de Mechelse aartsbisschop de overeenkomst en op 2 december deed de Naamse bisschop hetzelfde. Daarmee was de twist tussen de twee pastoors geëindigd. De huizen die aan Zétrud-Lumay werden toegekend zijn altijd aanzien geweest als behorend bij die parochie tot zij in 1826 voorgoed bij de parochie Outgaarden kwamen.

Wat er vooraf ging aan de overeenkomst van 1716 is een verhaal dat in een volgend nummer zal verschijnen, een verhaal waar ook heel wat familiegeschiedenis aan verbonden is.

(wordt vervolgd)

⁵ Het plan dat hoorde bij deze betwisting is spijtig genoeg zoek geraakt.

Het onderwijs te Hoegaarden gegeven en gevolgd in de 19de eeuw

Maurice Dodion en Wasily Pedjko

Inleiding

Wie gaf er onderwijs aan de Hoegaardse kinderen vanaf de Franse tijd en welke inkomsten werden daaruit gegenereerd? Wat verstond men onder een school/schoolgebouw in het begin van de 19de eeuw en naderhand? Gingen alle kinderen naar school? Ook de armen, de meisjes, de kleuters en de volwassenen? Hoe stonden de dorpsbestuurders tegenover het plaatselijk onderwijs? Welke bekommernissen hadden zij als er moest gedebatteerd worden over leren en vakken en lokalen?

En Meldert en Outgaarden, hoe zat het daar?

En in de 19de eeuw was er geen leerplicht en de eerste organieke wet op het lager onderwijs in het koninkrijk België dateert pas vanaf 1842. Moesten de kinderen dan naar de school onder de Franse Tijd (1795-1814) of onder het Hollandse Bewind (1814/5-1830)?

Wat weten we over privéonderwijs in onze gemeente?

Het onderwijs gegeven aan de jongens in de gemeente Hoegaarden in de 19de eeuw.

Onder de Franse tijd (1795-1815) was Henri Lodewijckx⁶ (Meerhout 1761-Hoeg. 1837), bakker, winkelier, agent national, griffier van de vrederechter Putzeys, de 1ste officieel **gemeentelijk onderwijzer** aangesteld onder de Franse periode. De enige vergoeding die hij kreeg was een geldelijke tussenkomst voor woonst en tuin. Voor 3 maand⁷ kreeg hij in 1802 een som van 25 frank uitbetaald.

Dochter Anne Catherine Lodewijckx (1790-1855) trouwde met Pierre Debroeck/Debroeck (Hoeg. 1793-1862) die zijn schoonvader opvolgde als onderwijzer in de gemeenteschool waarna hun zoon Jacques Debroeck⁸ (Hoeg. 1828-1869) op zijn beurt eerst hulponderwijzer bij zijn vader en daarna onderwijzer van de gemeenteschool werd. Jacques was sinds 1848 hulponderwijzer

en hij had zijn diploma behaald aan de normaalschool van Sint-Truiden in augustus 1846. Er moet een nieuwe hulponderwijzer benoemd worden maar dat is niet evident. Ondanks publicatie in het staatsblad, 'Le Cultivateur' van Tienen en een brief aan de directeur van de normaalschool te Lier, daagden er slechts vier ongediplomeerde kandidaten op. Gezien de urgentie wordt aan de overheid om een uitzondering gevraagd⁹.

Na het overlijden van Jacques Debroeck volgde zijn kozijn Adolphe hem op als gemeentelijk onderwijzer; Adolphe was zoon van Renier, een broer van onderwijzer Pierre Debroeck.

Adolphe Debroeck (Hoeg. 29.07.1846-07.04.1900) trouwde met Eudolie Christiaens (Hoeg. 09.06.1849).

Adolphe Debroeck

⁶ x 1789 Barbe Detier (+Hoeg. 07.07.17936)

xx Kwaadmechelen 1794 Anne Marie Smeyers (Kwaadmechelen 1771-Hoeg. 21.08.1850)

⁷ GAHoeg., Betalingsopdrachten jaar 8 tot en met 12 en jaar 1809, nr. 257

⁸ hij trouwt met Marie Michel in 1852 en hertrouwt in 1867 met Augustine Constance Medaers

⁹ Gemeenteraad Hoeg. 20.02.1863;

09.03.1861 vroeg de pastoor van Overlaar een school voor Overlaar-Rommersom

geleid door een gediplomeerd normalist die tegelijk ook koster-organist zou zijn; de vraag werd verdaagd.

Ze woonden in de Pastorijstraat waar ze handel dreven en hun kinderen waren:

1. Marie Rosalie Adrienne (Hoeg. 30.10.1873)
x te Hoegaarden 29.05.1900
Jan Karel Mattheessens (Antwerpen 25.02.1877),
natiebaas, en ging in augustus 1900 te Antwerpen
wonen.
2. Marie Anatolie Berthe (Hoeg. 15.09.1875),
gaf pianolessen.
3. François Regnier Adolphe (Hoeg. 01.01.1878),
leraar aan het college en onderpastoor te Tienen.
4. Jean Constant Alphonse (Hoeg. 19.04.1880).
5. Henri Joseph Corneille (Hoeg. 11.10.1882),
ongetrouwd.
6. Marie Thérèse Marguerite (Hoeg. 11.08.1887).
7. Marie Eugénie Alice (Hoeg. 28.01.1891).
8. Fernand Corneille Marcel
(Hoeg. 19.02.1896-Mankanza 07.08.1981)
pater Scheutist en missionaris.

Vader Adolphe Debroeck werd na het behalen van zijn onderwijzersdiploma te Lier, hulponderwijzer te Hoegaarden. In 1869 volgde hij zijn kozijn Jacques op. Zijn eigen kinderen gingen naar de kloosterschool. Als gevolg van de zogenaamde ongelukswet van 1879, was dat voor hem een onhoudbare situatie en werd hij ontslagen uit de gemeenteschool. Ook al had hij de onderwijzersakte en was ze uitgereikt door de officiële normaalschool, toch had hij ook zijn kinderen naar de gemeenteschool moeten overplaatsen.

Adrienne Debroeck

Bertha Debroeck

Vinnige debatten grepen hieromtrent plaats in de gemeenteraad, waar burgemeester Lodewijkx katholiek en familie) Debroeck in het gelijk stelde, gezien het familiehoofd vrij was te beslissen waar zijn kinderen naar school gingen. De vele moeilijkheden die hieruit voortvloeiden lokten nochtans in 1883 het ontslag uit van Adolf Debroeck.

Norbertus Amandus Jacops (Oorbeek 18.01.1790-Hoeg. 29.01.1826) werd eveneens schoolhouder te Hoegaarden. Hij trouwde met Marie Françoise Lebrasseur op 1 december 1820 te Hoegaarden en gaf als beroep 'onderwijzer' op en zij 'particulière'.

Na zijn overlijden in zijn huis in de Koffiestraat (Arthur Putzeysstraat) werd hij opgevolgd door zijn weduwe Marie Françoise Lebrasseur (Hoeg. 26.04.1791-29.04.1875); zij overleed op 84-jarige leeftijd en was vooral gekend als 'de weduwe Jacops'.

Marie Françoise Lebrasseur¹⁰ was dochter van Antoine (+ 30.05.1803) en Marie Thérèse Verhaeren.

Hij was zoon van Antonius Josephus Jacops/Jacobs (+ Hoeg. 18.11.1819) van Wespelaar en Gertrudis Vrancx (+ te Oorbeek 06.09.1795)¹¹.

Onderwijzer Norbert Amand Jacops krijgt in 1821 een bedrag voor zijn logement en om prijzen te kopen voor zijn leerlingen ter gelegenheid van het feest van St.-Gregorius.

Op 15 brumaire jaar 10 (06.11.1801) 103.50 Fr voor logement en tuin in uitvoering van de wet van 3 brumaire jaar 4, het restant moet betaald worden door de gemeenten Rommersom en L'Ecluse.

(wordt vervolgd)

¹⁰ Hun dochter Amelia Jacops (Hoeg. 13.01.1827) overleed op de leeftijd van 15 maand in het huis van haar moeder 'op de Plaats'

BRHoeg., 1846 1/78 Sectie A, huis 73

Lebrasseur Marie Françoise (Hoeg. 26.04.1791) onderwijzeres, weduwe Jacops Norbertus

Jacops Marie Elisabeth (Hoeg. 18.08.1823), zonder beroep, ongetrouwd (geschrapt 31.12.1856)

Stapel Sidonie (Tienen), 3 jaar (idem dito)

¹¹ Jacops/Jacops Maria Elisabeth (Oorbeek -Hoeg. 09.10.1825), overleed op 37-jarige leeftijd; zij was getrouwd met Jacobus Stapel, 42 j., landbouwer. Zij overleed in haar huis in de Nieuwstraat.

KLOKKENPATRIMONIUM IN HOEGAARDEN

Jef L. TEUGELS & Werner WOUTERS

DEEL 3: DE KLOKKEN VAN MELDERT

Ondertussen zijn we bij het derde luik van het klokkenbestand in de omgeving van Hoegaarden beland. Voor het eerste luik dat de klokken in Hoegaarden zelf bespreekt, verwijzen we naar [8], voor het tweede dat Hoksem behandelt naar [9].

SINT-ERMELINDIS, MELDERT

Voorgeschiedenis van de klokken

Over deze voorgeschiedenis hebben we heel wat informatie kunnen vergaren dank zij onderzoek dat Rik en Hilde Branson-Colin in de parochiearchieven hebben uitgevoerd [2]. In 1767 verscheen een ordonantie vanuit de Baronnie van Meldert over het al dan niet luiden van de grote klok ter gelegenheid van een begrafenis. Uit het technisch rapport dat werd samengesteld voor de renovatie van de kerk halen we dat er in 1783 drie klokken waren. De grootste woog 2112 pond (991 kg), de tweede die door het kapittel werd bekostigd 1633 pond (766 kg) en de kleinste die dateerde uit 1625, 842 pond (387 kg). De kleinste klok werd in 1783 hergoten en woog daarna 1262 pond (592 kg). De middelste tiendenklok werd in 1786 hergoten door A.J. Vanden Gheyn uit Leuven. Even later, op 5 december 1798, werd ze opgeëist en naar Brussel vervoerd door de Franse bezetter. De grote klok werd stukgeslagen. Ze werd in stukken in 1805 naar Leuven vervoerd om hergoten te worden. Deze nieuwe klok barstte echter en Severinus Van Aerschodt kreeg in 1880 de opdracht de klok te hergieten tot een klok van 1386 kg.

Dat brengt ons even later bij het oorlogsverslag van 20 februari 1918 [11] door pastoor B. Tubbax waarin twee klokken worden vermeld.

(1) ERMELINDIS. Deze grote klok woog 1400 kg en had toen fa. Er prijken beeltenissen op van St. Ermelindis en van 12 apostelen. Als tekst wordt vermeld: SANCTA ERMELINDIS ORA PRO NOBIS / PATRINUS ADRIANUS EUGENIUS PAULUS COMES D'OUTREMONT DE DURAS / MATRINA CAROLINA MARIA FRANCISCA COMITISSA D'OUTREMONT DE DURAS BARONISSA DE BEECKMAN DE VIEUSART / PASTORE F. WECKX. ME FUDIT LOVANII SEVERINUS VAN AERSCHODT 1880.

KIK/IRPA 6891 [12] levert een afbeelding van deze klok in situ met de gedeeltelijk hierboven geschreven teksten. De zichtbare kant toont de tekst in vier lijnen. De verwijzing naar de gieter stond allicht op de tegenoverliggende flank. De klok werd op 30 november 1943 uit de toren gehaald. Over de klokkenroef, zie [5].

Fig.1. KIK/IRPA # 6891

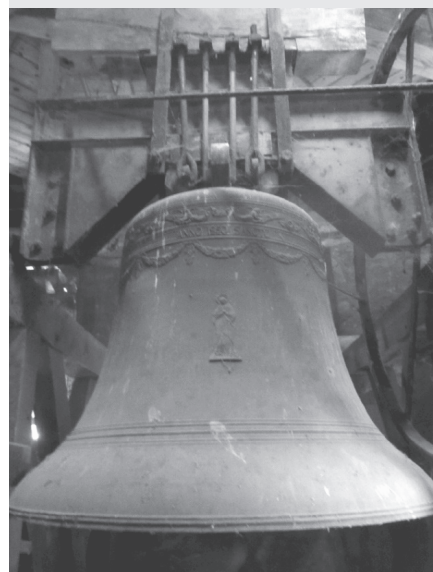

Fig.2. Ermelindisklok in haar geheel

(2) **PHILIPPINA.** De tweede klok hangt nog in de toren en wordt verderop uitvoerig behandeld.

Huidige toestand

In de klokkenkamer hangen nu twee klokken naast elkaar. F. Doperé heeft in 1979 reeds een bezoek gebracht aan de klokken en hierover een artikel verzorgd dat we graag gebruiken [3].

1. ERMELINDIS. Deze klok kwam er als restitutie voor de in 1943 gestolen Ermelindis-klok. Ze werd op 23 oktober 1951 gewijd. Bovenaan siert een band met zwevende engelen de schouder van de klok. Verder staat tussen twee paren gietringen langs één kant

ANNO 1950 SANCTO

Fig.3. De uitgebreide tekst

Fig.4. Het gietjaar van de klok

Op de flank hieronder prijkt een mooie afbeelding van St. Ermelindis. Op de kant van de klok hiertegenover staat bovenaan

ME FUDIT MICHIELS TORNACI.

Fig.5. De H. Ermelindis

Fig.6. Philippinaklok in haar geheel

Hieronder volgt een lange tekst gespreid over zeven lijnen.

**ERMELINDIS NOMINOR
AB INFAMO HOSTE ABREPTA
R^{DI} D^{MI} L VAN CAUTEREN, PASTORIS CURA ET OPE GUBERNII RESTITUTA
PATRINUS: RENATUS HENDRICKX, BURGIMAGISTER
MATRINA: ALEYDIS HENDRICKX
AD LAUDEM DEI PAROCHIANOS APPELLO
EORUM INGRESSUM IN COELUM NUNTIO**

Boven deze tekst en rondom de klok is een sierband met hangende slingers aangebracht. Met zes gietringen boven de slagring waar de klepel de klok raakt en twee op de lip worden de versieringen beëindigd.

De firma met de naam Michiels was vooral werkzaam in Mechelen als uurwerkmaker. Een nazaat Marcel Michiels Sr (1868-1924) werkte een aantal jaren samen met de firma Van Aerschodt uit Leuven. Later nam hij de gieterij Drouot uit Doornik over. Michielsklokken verwijzen dan ook naar deze plaats. Zijn zoon Marcel Michiels Jr (1898-1962) nam in 1924 de gieterij in Doornik over van zijn vader. De gieter werkte een aantal jaar samen met Félix Van Aerschodt. Michiels heeft veel klokken geleverd na de Tweede Wereldoorlog naar aanleiding van het restitutieplan dat de Belgische regering had opgezet ter vervanging van de in 1943-44 geroofde klokken. Na heel wat jaren succesrijk geweest te zijn kwam de gieterij in financiële problemen. Na de dood van Michiels werd de gieterij overgenomen door Eijsbouts en Petit & Fritsen die ze in 1963 sloten. Voor verdere informatie over de gieters verwijzen we naar [1].

2. PHILIPPINA. Deze klok is gekenmerkt door een groot aantal gietringen, verspreid over de ganse klok. De versieringen beginnen bovenaan met een reeks van drie gevolgd door een sierband met een golvende slinger. Dit wordt na drie ringen gevolgd door teksten over drie lijnen uitgesmeerd en omkaderd door telkens drie gietringen:

**NOMINOR PHILIPPINA + PATRINUS MIHI EST
ILL. D. JOANNES JOSEPHUS PHILIPPUS COMES VAN DER NOOT
ET DE DURAS BARO DE MELDERT
MATRINA ILL^S DOMLLA ANNA THERESIA PHILIPPINA COMTESSA D'YVE.
ME FIERI CURAVIT D. BARO D.T.F. COLPAERT PASTOR**

ME FECIT J ET N. SIMON, AC C. DE FOREST MENSE XBRIS 1783.

De vier gietringen onder deze laatste tekst worden onderaan versierd met een reeks engelenkopjes. Op een zijflank van de klok prijkt een grote calvarie met Maria Magdalena aan de voet en omgeven door engelenkopjes. Met nog eens vijf gietringen boven de slagring en zes op de lip worden de decoraties op de klok afgesloten.

De afkorting XBRIS verwijst naar DECEMBRIS als maand van het gieten.

Over de twee gieters Joseph en Nicholas Simon is zeer weinig geweten, zelfs geen geboorte- en sterfdata. Ze waren actief rond het einde van de achttiende eeuw. De klok in Meldert staat niet vermeld op de lijst die Tchorski [13] samenstelde over de productie van deze gieters. André Lehr [4] schrijft in zijn overzicht van gieters allerhande, dat Nicholas een zoon was van de Duitse gieter Joseph Simon en vermoedelijk uit de omgeving van Bonn kwam. Van hem zijn klokken bekend in de periode 1786-1792, periode waar de Meldertklok niet in past. In Nederland maakte hij, voor zover bekend, in 1787 en 1791 twee klokken. Joseph werkte in 1790-91 samen met andere gieters uit Lotharingen, zoals Claude Deforet en Clément Drouot. Zeker is dat in die streek van Frankrijk meerdere klokkengieters van die naam gevonden werden. Op te merken is dat we dankzij deze klok nu ook weten dat de drie vermelde gieters op "Philippina" in 1783 samenwerkten.

Fig.7 & 8. Twee tegenoverliggende zijden van de Philippinaklok

Fig.9. De calvarie op de Philippinaklok

Fig.9. De calvarie op de Philippinaklok

Fig.11. De pastorie van Meldert

Fig.12. De dakruiter met de klok

De zijde met de naam van de gieter

De zijde met de locatie van de gieterij

PASTORIE, MELDERT

Tegenover de kerk van Meldert staat een pastorie die in 1779 werd gebouwd. Bovenop het dak staat een dakruiter waarin zich een klok bevindt. Tijdens de herstellingen aan huis en dak hebben wij de gelegenheid gehad om de klok van dichtbij te bekijken met de bedoeling ze op te nemen in de inventaris voor Hoegaarden.

Afgaand op een verwijzing in de Gids voor Vlaanderen [10] werd gehoopt om een klok te vinden die kon toegeschreven worden aan de Sergeysgieterij uit Leuven.

De kroon van de klok bestaat uit zes beugels. Bovenop de klok is een sierring aangebracht met florale motieven. Op de schouder zijn zeven gietringen te zien in de orde 2/1/1/1/2. Hieronder prijkt een mooie fries. Deze bestaat uit een afwisseling van twee figuurtjes. Eén ervan is een vijfhoek met bovenaan twee uitlopende krullen waartussen een kroontje te zien is. Het andere is een driehoekje met onderaan een gebogen zijde en opgevuld met iets wat op een hangend klokje gelijkt.

Onder deze sierband staat

*** SERGEYS-VANAERSCHODT * LOUVAIN ***

Boven de slagring zijn vijf gietringen aangebracht en nog eens twee op de lip van de klok.

Ondanks het feit dat de klok al jaren in open lucht hangt is ze toch goed bewaard, allicht omwille van de bescherming door de grote overdekking van de dakruiter.

De klok zou wel eens uniek kunnen zijn. In 1850 huwde Pierre Sergeys (1827-1912) met Reine Barbe Van Aerschodt, de enige dochter van Thomas Van Aerschodt en Anna Maximiliana Vanden Gheyn. Dit huwelijk verklaart niet alleen hoe de familie Sergeys geassocieerd werd aan de beroemde dynastie van Vanden Gheyn maar ook hoe Pierre het gietersambacht heeft aangeleerd gekregen. Pierre profileerde zich later als gieter van klokken en beiaarden en deed dit onder de naam Sergeys-Vanaerschodt. Spijtig genoeg zijn er in Vlaanderen buiten tafelbellen geen klokken van hem gekend. De klok in Meldert zou dan een eerste en tot hiertoe enige voorbeeld zijn van een ietwat grotere klok van deze gieter.

Jacques Sergeys [7] kon echter geen uitsluitsel geven over de maker. Constant (1855-1935), de jongste zoon van Pierre, nam immers het ambacht over van zijn vader. Voor een aantal jaren had hij in het Luikse Chênée een gieterij waar grotere klokken konden gegoten worden. In 1926 vestigde hij zich in Leuven. Het is dus niet uitgesloten dat Constant de gieter was van de klok in Meldert.

François (1896-1982), de zoon van Constant, nam het bedrijf van zijn vader over in 1928. Hij was verantwoordelijk voor een groot aantal klokken en beiaarden tot hij in 1970 het bedrijf overdroeg aan zijn zoon Jacques (° 1933). Jacques Sergeys was de laatste zelfstandige klokkengieter in België tot hij in 1980 het bedrijf verkocht aan Clock-O-Matic.

Voor meer gegevens over deze en andere gieters verwijzen we naar [1] en [6].

Technische gegevens

KERK	KLOK	Gieter	Hoogte	Dia	Lip	Toon	Gewicht	Jaar
MELDERT								
Ermelindis	ERMELINDIS	Michiels	97	127	9.2	E	1387	1950
	PHILIPPINA	J&N Simon en C. Deforet	78	99	6.6	G	700	1783
Pastorij		Sergeys	22	27	2.3	AS		

Referenties

- [1] BEARDA, T., SERGEYS, J. & TEUGELS, J.L., *Campanae Lovanienses, Inventaris van Beiaarden en Klokken in Groot-Leuven*, Uitgeverij Peeters Leuven, 2008
- [2] BRANSON-COLIN, R. & H., *Persoonlijke mededeling*
- [3] DOPERE, F. De Romaanse toren van de Sint-Ermelindiskerk, *Mededelingen van het Genootschap voor Oudheidkunde en Kunstgeschiedenis van Leuven*, 1979
- [4] LEHR, A., *Van Paardebel tot Speelklok. De Geschiedenis van de Klokgietkunst in de Lage Landen*, Europese Bibliotheek, Zaltbommel, 1971
- [5] LEJEUNE, M., De Klokkenroef in de Tweede Wereldoorlog, *Nieuwsbrief Campanae Lovanienses*, 22, 3 afleveringen, 2012.
- [6] ROMBOUTS, L., *Zingend Brons, 500 jaar beiaardmuziek in de Lage Landen en de Nieuwe Wereld*, Davidsfonds, Leuven, 2010
- [7] SERGEYS, J., *Persoonlijke mededeling*
- [8] TEUGELS, J.L. & WOUTERS, W., Klokkenpatrimonium in Hoegaarden, Deel 1, Hoegaarden, (verschijnt binnenkort)
- [9] TEUGELS, J.L. & WOUTERS, W., Klokkenpatrimonium in Hoegaarden, Deel 2, Hoksem, (verschijnt binnenkort)
- [10] *Gids voor Vlaanderen, Toeristische en culturele gids voor alle steden en dorpen in Vlaanderen*, Tielt, 2007
- [11] http://search.arch.be/nl/zoeken-naar-archieven/zoekresultaat/ead/index/eadid/BE-A0550_006912_006778_DUT
- [12] http://balat.kikirpa.be/search_photo.php
- [13] <http://tchorski.morkitu.org/2/campa.htm>

Retouradres
Billen Raymond
Kalverstraat 24
3320 HOEGAARDEN

Driemaandelijks tijdschrift P802006
Afgiftekantoor 9550 HERZELE
maart, april, mei 2020

HET LIDGELD BEDRAAGT 15 EURO/JAARGANG

Wie minimum 50 euro stort wordt steunend lid, met vermelding in ons tijdschrift
Ons rekeningnummer: BE23 3630 8110 6891 BIC begunstigde: BBRUBEBB

BEZOEK ONS OOK OP FACEBOOK

INHOUD FAMILIESCHOON 61STE JAARGANG -NR. 71(NR) - 1/2020

- Art. 321** Wandeling op 9 mei: Van de geslachtsboom op het Madelons-veld langs het geboortehuis het Paradijs tot het gildehuis 't Nieuwhuys'
- Art. 322** Herinnering aan Renaat Cammu (x Simone Van Nerum)
- Art. 323** Bij het overlijden van Marie-Louise Desmet, wed. Clement Van Nerum
- Art. 324** Bij het overlijden van Gilberte Palmans,
de echtgenote van Jos S'Jegers onze deken van de Hoebanx-Struys Alliantie
- Art. 325** 200 Jaar Zusters van de Vereniging met het H. Hart in Mariadal (1820-2020)

Lidmaatschap Familieschoon 15 euro/jaar (BE63 3300 5449 0008) - Bic: BBRUBEBB

INHOUD ALPAIDIS 56STE JAARGANG - NR.218 - 1/2020

- Editoriaal met voorstelling werkjaar 2020, nieuws en aanvullingen
- Kasseiwegen zijn erfgoed
- Voorstelling van 'Kroniek van Hoegaarden, Meldert, Outgaarden en Hoxem' van Christian Hennuy
- Bijnamen (2de deel)
- Mariadal 1820-2020, voorstelling van publicatie die zal verschijnen in september
- Overeenkomst tussen Zétrud-Lumay en Outgaarden over hun grondgebied (1716)
- Het onderwijs te Hoegaarden gegeven en gevolgd in de 19de eeuw
- De klokken van Meldert

Inlichtingen: Diane Nitelet, nitelet.di@telenet.be 0496 20 39 97
Raymond Billen, raymondbillen52@gmail.com 016 76 71 86
Maurice Dodion, dodionm@hotmail.com

Bestuursleden Hoegaardse Heemkring: Hoegaards Erfgoed vzw
Georges Stienlet (voorzitter), Rik Cipers (ondervoorzitter)

Diane Nitelet, Wasily Pedjko, Irène Bouthé, Maurice Dodion, Noël Verlaers,
Raymond Billen, Chris Michel en Ann Raymaekers